

4. Partizánske

Erb mesta:

Štít je horizontálne rozdelený na dve časti. Hlavným symbolom je topánka, ktorej umiestnenie v strede tejto najdôležitejšej časti symbolizuje význam obuvníckej výroby pre zrod mesta aj ako hlavného zdroja obživy obyvateľstva. Šípové ruže symbolizujú vrch Šípok,

vypínajúci sa nad mestom ako jeho prírodná dominanta.

Lemeš, čerieslo a pšeničný snop v dolnej časti deleného štítu symbolizujú poľnohospodársku výrobu, ktorá bola základným zdrojom obživy obyvateľstva v minulosti a nemalý význam má aj v súčasnosti. Tri hviezdy, prevzaté z pečate Šimonovian, pravdepodobne symbolizujú Pannu Máriu, ktorej je zasvätený miestny kostol.

Poloha mesta:

Mesto Partizánske leží v južnej časti Trenčianskeho kraja na mieste sútoku riek Nitry a Nitrice. Kataster mesta Partizánske je súčasťou severného výbežku Podunajskej pahorkatiny, pričom mierne zvltný reliéf prechádza na juhovýchode k pohoriu Tribeč. Je to okresné mesto ležiace na juhu Trenčianskeho kraja.

História mesta:

História samotného mesta Partizánske je pomerne mladá. Jeho vznik spadá do obdobia rokov 1938 - 1939, kedy zlínska firma Baťa vybudovala v chotári obce Šimonovany závod na výrobu obuvi. Po postavení obytných a spoločenských budov sa zrodila osada Baťovany ako súčasť obce Šimonovany. S prudkým rozvojom fabriky rástla úmerne aj osada Baťovany a tak v roku 1948 bola obec Šimonovany s osadou Baťovany premenovaná na obec Baťovany, ktorej bol priznaný charakter mesta. Ako výraz uznania za účasť obyvateľov v SNP prijalo mesto dňa 9. februára

1949 názov Partizánske.

Mesto Partizánske bolo už od svojich začiatkov späté s obuvníckym priemyslom a preto sa v 60-tych rokoch stala symbolom mesta práve kvetinová topánka. Živé kvety sa vysádzajú každú jar a ich aranžmán sa každým rokom obmieňa.

Významné objekty a pamätihodnosti:

Námestie SNP bolo zrekonštruované do dnešnej podoby v roku 1998, čoho pamiatkou je kameň vložený do dlažby námestia.

Pomník padlým hrdinom SNP

Súsošie piatich partizánov zahalených do plášťov symbolizuje hrdinské a ťažké boje proti fašizmu. Socha od akademického sochára Jozefa Kostku je dominantou na námestí SNP od roku 1950.

Kostol Božského Srdca Ježišovho

Rímskokatolícky kostol je situovaný v osi hlavného námestia. Bol postavený v roku 1949 pod vedením Ing. Arch. Karfíka a lokalizovaný tak, aby mal na rovinnnej krajine dominantné postavenie. Kostol s typickou zjednodušenosťou umožňuje v interiéri vyniknúť mohutnému mramorovému krížu so sochou Krista s rozopätými rukami od akademického sochára Tibora Bártfaya. V roku 1995 bol kostol vyhlásený za kultúrnu pamiatku.

Kostol sv. Tomáša

Kostol sv. Tomáša je najmladším kostolom mesta. Bol postavený na sídlisku Šípok v roku 1999. Jeho súčasťou je aj pastoračné centrum.

Kostol Panny Márie

Najstarší

rímskokatolícky kostol na území mesta pochádza z 13. storočia. Stavba bola postavená v neskororománskom slohu, ale neskôr upravená v barokovom slohu. Kostol je centrálnou súčasťou námestia v časti Šimonovany.

Kaplnka Panny Márie

Božia muka v podobe kaplnky zasvätenej Panne Márii sa nachádza v časti Šimonovany popri ceste vedúcej do obce Skačany.

Vodný hrad

Kaštieľ Vodný hrad je jedným z najstarších zachovaných goticko-renesančných sídiel.

Pôvod kaštieľa sa

odhaduje na 14. - 15. storočie, kedy Vodný hrad ležal na "ostrove" v strede slučky meandra rieky Nitry, z čoho vyplynul i názov.

Socha Tomáša Baťu

Pred areálom bývalých Závodov 29. augusta stojí socha zakladateľa Baťových závodov Tomáša Baťu, ktorá bola slávnostne odhalená jeho synom 14.10.1995. Socha je piatym odliatkom originálu z ateliéru Romana Hvězdu z Tečovic u Zlína. Vysoká je 2m a váži 330 kg. Podobné sochy stoja aj v iných "baťových" mestách.

Hvezdáreň v Partizánskom

Ojedinelé a významné kultúrno-výchovné zariadenie v oblasti astronómie a kozmonautiky je sprevádzkované od roku 1988. Dominantou hvezdárne je kupola o priemere 5 m, v ktorej je umiestnený šošovkový ďalekohľad. Hvezdáreň poskytuje možnosti pre denné i nočné pozorovania oblohy, organizovanie prednášok, premietanie filmov a vlastných audiovizuálnych programov.

Pomník padlým hrdinom I .svetovej vojny

Počas štyroch rokov vojny padlo na európskych bojiskách 40 občanov obce.

Fontána na námestí SNP

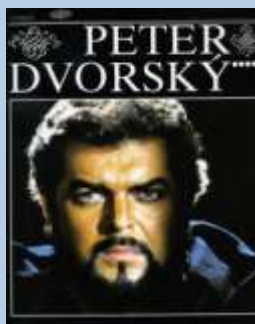

Osobnosti:

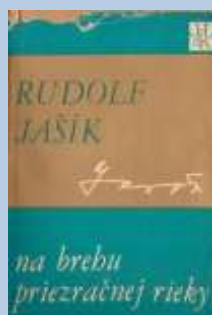
Miroslav Dvorský – slovenský operný spevák (tenor).

Peter Dvorský – slovenský operný spevák (tenor).

Od roku 1977 vystupuje na najpoprednejších zahraničných operných scénach (vo Veľkom divadle v Moskve, vo viedenskej Štátnej opere, v milánskej La Scale, londýnskej Covent Garden, v opernom divadle vo Florencii). Za stvárnenie postavy Ondreja v Suchoňovej opere Krútňava dostal cenu ministra kultúry SR za rok 1999. Od roku 2007 vedie v Piešťanoch každoročné Majstrovské spevácke kurzy Petra Dvorského, ktoré sú súčasťou Piešťanského festivalu. V roku 2010 sa Dvorský stal riaditeľom Opery Slovenského národného divadla.

Rudolf Jašík – spisovateľ, politický funkcionár, v meste pochovaný. Svoju literárnu kariéru začal v roku 1940, najskôr ako básnik radiaci sa medzi nadrealistov, neskôr začal písať poviedky. Jeho diela odrážali politické a umelecké názory, ale tiež jeho cit pre vzťah človeka k prírode a emocionálne vnímanie mladosti. V baladických príbehoch zachytil život kysuckého ľudu (*Na brehu priehľadnej rieky*) i protifašistický odboj (*Námestie svätej Alžbety*, nedokončená trilogia *Mŕtvi nespievajú*). Rozvíjal umelecké postupy lyrizovanej prózy, ktoré podtrhujú baladické ladenie a osudovosť príbehov (novely *Povešť o bielych kameňoch*, *Čierne a biele kruhy*).

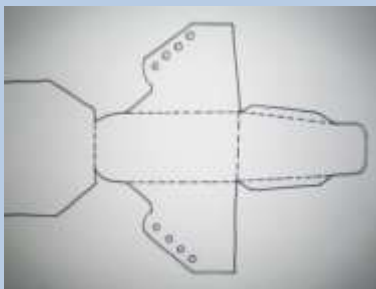
Jan Baťa – podnikateľ, pôsobil v meste ako vlastník miestnych obuvníckych závodov.

Baťove závody v Partizánskom vznikli v roku 1939. Partizánske bolo jedným z miest, kde známy podnikateľ Tomáš Baťa rozvíjal svoje aktivity. Jeho cieľom bolo vytvorenie mesta, v ktorom budú môcť ľudia nájsť prácu, bývanie aj oddych. V závodoch sa výroba sústreďovala na obuvnícku výrobu, ktorá tam prevláda aj dnes.

Baťa bol geniálny obchodník, ktorý pochopil, že pre vytvorenie ideálneho mesta je potrebné prepojenie práce, bývania, športu a oddychovej zóny. Tak sa mal odstrániť negatívny vplyv výroby na bývanie, či zabezpečiť nerušený oddych po práci. Lokality, o ktoré mal Baťa záujem boli hlavne málo rozvinuté regióny so silným potenciálom a dobrým dopravným napojením. Ján Baťa (následník Tomáša Baťu) zakúpil pozemky v chotári blízkej obce

Šimonovany, kde začal budovať v roku 1939 nové mesto – Baťovany (neskôr premenované na Partizánske). Vzápätí však došlo k vytvoreniu samostatného Slovenského štátu, čo skomplikovalo situáciu, pretože Baťa pôsobil na Slovensku ako zahraničný investor. Ján Baťa bol však vynikajúci podnikateľ a so slovenskou vládou podpísal obojstranne výhodné dohody. Naďalej rozširoval výrobu, skvalitňoval veľkorový sociálny a vzdelávací program, okrem obuvníctva sa však čoraz viac začínal orientovať aj na ďalšie oblasti. Rozširoval gumárenskú výrobu, firma Baťa začínala vyrábať umelé vlákna, hračky, bicykle, stroje a dokonca aj lietadlá a ešte viac expandovala aj do zahraničia.

Ako to v takejto továrni na výrobu obuvi asi vyzeralo sme si vyskúšali na hodine pracovného vyučovania. Najskôr sme vyrábali detské topánočky podľa rovnakej šablóny:

Skôr ako sme začali s vlastnými návrhmi obuvi, oboznámili sme sa s kritériami, ktoré by mala spĺňať správna obuv. Všetky dostupné informácie sme si vyhľadali na internetových stránkach. Až potom sme prešli k ich samotnej výrobe:

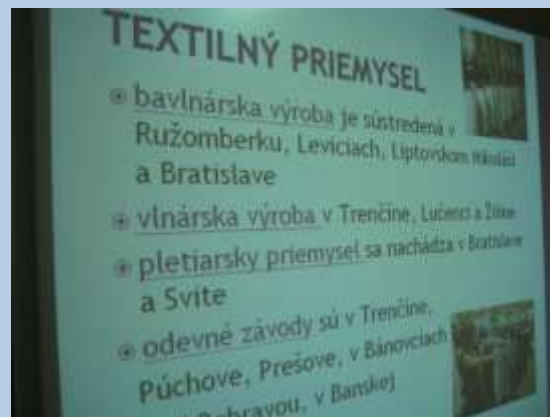
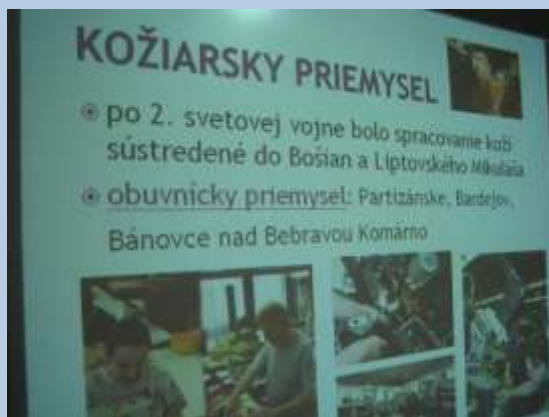
Keďže obuv z Partizánskeho sa vyváža aj do mnohých zahraničných krajín, vyskúšali sme si, či by sme vedeli pomenovať rôzne typy obuvi aj v inom ako v slovenskom jazyku. Na tento účel nám poslúžilo krátke interaktívne cvičenie v angličtine:

- OBUV

Kde všade je ešte na Slovensku rozšírená obuvnícka výroba sme sa dozvedeli z PowerPointovej prezentácie s názvom:

- PRIEMYSELNÁ VÝROBA NA SLOVENSKU

Zdroje:

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Partiz%C3%A1nske>

<http://www.partizanske.sk/>

[http://sk.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%A5ove_z%C3%A1vody_\(Partiz%C3%A1nske\)](http://sk.wikipedia.org/wiki/Ba%C5%A5ove_z%C3%A1vody_(Partiz%C3%A1nske))

<http://ozene.zoznam.sk/cl/10189/176457/Vizionar>